

ความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ (Health Literacy for NCDs Prevention and Management)

นโยบายสาธารณะนี้มุ่งที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยให้ประชากรในประเทศมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ ห่างไกลปัญหาโรคไม่ติดต่อ โดยดำเนินการพัฒนาระบบจัดการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ส่งเสริมการประกอบกิจการที่รับผิดชอบต่อสังคม พัฒนาชุดสิทธิประโยชน์หลักด้านสุขภาพและขับเคลื่อนนโยบายเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพผ่านกลไกและกองทุนทั้งระดับประเทศและพื้นที่ และส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยระบบสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อในทุกๆระดับ

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สิบเอ็ด

ได้พิจารณารายงานเรื่อง ความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ*

รับทราบว่า ปัญหาโรคไม่ติดต่อเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อตัวบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรและสังคม ทั้งในด้านสุขภาพ ผลิตภาพ และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

ตระหนักว่า จำเป็นต้องมีการส่งเสริมพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพให้กับประชาชนคนไทย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ

ชื่นชม การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ และการพัฒนาคลังสนับสนุนและส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพให้แก่ประชาชนชาวไทย

กังวลว่า ภาวะปัจจุบันที่พบข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพในสารานุกรมที่หลากหลาย รวมถึงมีการเจือปนและบิดเบือนของข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในสัดส่วนที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคม จนมีผลต่อพฤติกรรมในการจัดการด้านสุขภาพในชีวิตประจำวันของประชาชน และส่งผลต่อปัญหาโรคไม่ติดต่อเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

รับทราบและกังวลว่า การเติบโตของธุรกิจอุตสาหกรรมร่วมกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์ มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคและพฤติกรรมในการใช้ชีวิตของประชาชนในสังคม โดยหากไม่มีกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพให้แก่ประชาชน และความรับผิดชอบต่อสังคมในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม อาจทำให้ปัญหาโรคไม่ติดตอรุนแรงขึ้น จนยากที่จะควบคุมในระยะยาว และส่งผลกระทบต่อทุกคนในอนาคต

กังวลว่า ในอดีตถึงปัจจุบันมักพบปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายจากส่วนกลางไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ อาทิ ปัญหาความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน หรือกระบวนการทำงานที่ได้รับการสั่งการให้ไปปฏิบัตินั้น

* เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๑๑ / หลัก ๑

ไม่สอดคล้องต่อสถานการณ์จริงในแต่ละพื้นที่ จึงอาจส่งผลให้การขับเคลื่อนงานขาดประสิทธิภาพ จนไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่คาดหวัง นอกจากนี้ ในการดำเนินการด้านสาธารณสุขยังประสบปัญหาความหลากหลายในรูปแบบการบริหารจัดการงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพ ควบคุมและป้องกันโรค ที่ยังมีความแตกต่างกันระหว่างกองทุนหลักด้านสุขภาพ ทั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนประกันสังคม งบประมาณสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลข้าราชการของกรมบัญชีกลาง และกองทุนรักษาพยาบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

เห็นว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนในสังคมจะร่วมกันในการจัดการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการสร้างเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพแก่คนในสังคม ให้สามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการ เข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เป็น ตรวจสอบและทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้รับมา และประพฤติปฏิบัติโดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ความจำเป็น

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้ กระทรวงสาธารณสุข โดย กรมควบคุมโรค ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นแกนหลักในการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ เพื่อพัฒนาระบบจัดการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ โดยการพัฒนาเครือข่าย และกลไกสนับสนุน เฝ้าระวัง รวมถึงการพัฒนา บังคับใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการสร้างและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และเข้าถึงได้ง่าย โดยคำนึงถึงทุกกลุ่มวัย รวมทั้งกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ และกลุ่มเปราะบาง และพัฒนาระบบการจัดการแก้ไขปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน โดยมีแผนงานและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการติดตามประเมินผล พร้อมพัฒนาเครื่องมือวัดสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงาน ในทุกระดับ

๒. ขอให้ กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเป็นหลักร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ พัฒนาแนวทางสนับสนุนให้เกิดการประกอบกิจการที่ช่วยลดความเสี่ยงต่อโรคไม่ติดต่อ โดยใช้ทั้งกลไกภาษี กลไกการเงินการคลัง และอื่น ๆ รวมถึงการสนับสนุนผู้ประกอบการในการสร้างผลิตภัณฑ์สินค้า/บริการที่สะท้อนคุณค่าที่ส่งผลดีและคุ้มครองผู้บริโภค

๓. ขอให้ กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย เป็นหลักร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ ขับเคลื่อนนโยบายเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพผ่านกลไกคณะกรรมการนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ และทีมหมอครอบครัว ร่วมกับคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ และกองทุนหลักประกันสุขภาพกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพ ทั้งระดับบุคคลทุกกลุ่มวัย รวมทั้งกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มเปราะบาง ครอบครัว ชุมชน องค์กร และสังคม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อทุกกลุ่มวัย

๔. ขอให้ กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับสำนักงานประกันสังคม กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง และ

กองทุนรักษาพยาบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์หลักในด้านสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค สำหรับทุกกองทุน ที่ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ ในสังคม ของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ช่วยในการพัฒนาขีดความสามารถของประชาชน ในการดูแลสุขภาพตนเอง และ/หรือเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ในการจัดการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ และดำเนินการทบทวนกฎหมายและกำหนดแนวทางการบูรณาการรูปแบบการเบิกจ่ายงบประมาณจากแต่ละกองทุนให้สอดคล้องกัน

๕. ขอให้ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ วางแผนการศึกษาระบบสุขภาพเกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อ พัฒนานโยบาย นวัตกรรม เครื่องมือ ชุดความรู้และการประเมินผลเกี่ยวกับความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อ และสนับสนุนให้มีการนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ

๖. ขอให้ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าแก่สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓